

סיכום טיול יומי: "בעקבות הבריטים בירושלים"

יצאנו מחולון בשעה 07:00 ונפגשנו עם המדריך גיל רגב בתחנת האוטובוס ברחוב הנביאים, בסמוך לבית אנה טיכו, שם אכלנו ארוחת בוקר עד השעה 09:00.

משם נסענו לתחנת האוטובוס ליד שער יפו, שם חולקו לנו אוזניות אשר ליוו אותנו במשך כל היום.

ליד שער יפו קיבלנו הסבר על כניסת הגנרל אלנבי לעיר ירושלים בדצמבר 1917 ברגל ולא רכוב על סוס, בניגוד לקיסר הגרמני וילהלם השני אשר ב – 1898 נכנס לעיר רכוב על סוסתו ולשם כך שינו את מבנה השער למענו.

09:20 - בתוך העיר העתיקה נעצרנו לפני הכניסה לכנסיית "המשיח" ע"מ לראות את הרמפה עליה הכריז אלנבי על ירושלים כעיר משוחררת וקדושה לשלוש הדתות – כך החלה תקופת השלטון הבריטי בא"י.

נכנסנו לכנסיית "המשיח" הסמוכה, הכנסייה הפרוטסטנטית הראשונה בא"י, ושם פגשנו את נתנאל, יהודי – משיחי אשר הסביר לנו על בני אמונתו היהודית – משיחית ועל תמיכתם הבלתי מסויגת במדינת ישראל.

המפגש היה מעניין ופתח צוהר חדש לעולם שבדר"כ אין זוכים להכיר.

דיברנו על תחילת המיסיונריות הפרוטסטנטית בא"י ועל התמיכה שסיפקו אלו ליהודים ועודדו אותם לשוב לארצם.

ראינו את הכנסייה בעלת המוטיבים היהודיים והנוצריים כאחד, דיברנו על בנייתה, על הבישופים הפרוטסטנטים ועל הפיצולים בתוך הבישופות האנגלו – פרוסית. ראינו את מבנה הקונסוליה הראשונה בא"י (הבריטית), ציור קיר של ירושלים מסוף המאה ה – 19 שנתגלה במקרה לפני 25 שנים ומחוץ לכנסייה ראינו תיבת דואר בריטית מקורית משנות ה – 20.

עלינו על האוטובוס ונסענו למזרח העיר, שם נכנסנו לקתדרלת סנט. ג'ורג'.

דיברנו על ההבדלים בין קתדרלה לכנסייה, בין קתוליות לפרוטסטנטיות וכיצד משתלבת בכל זה האנגליקניות, הדת הרשמית של אנגליה.

דיברנו על מרדכי וענונו, על הכרזת העצמאות, על בית ההארכה בתוך מתחם סנט. ג'ורג' ועל שפות התפילות במקום – אנגלית וערבית.

לקינוח התרשמנו מהסמל המעוטר עשוי הברזל של הצבא הבריטי אשר הועתק מארמון הנציב לקתדרלה זו ביום סיום המנדט הבריטי.

שוב עלינו לאוטובוס ונסענו מרחק קצר ביותר עד לגן הקבר, אתר דתי המתופעל ע"י "אגודת גן הקבר הלונדונית".

דיברנו על שילוט הרחובות בירושלים בתקופת המנדט והשווינו אותו לשילוט כיום.

ב – 11:30 נכנסנו לרחוב קונרד שיק אל "גן הקבר", מקום הקבורה והצליבה של ישו לפי הפרוטסטנטים והאוונגליסטים.

הם לא מבקרים בכנסיית הקבר, אלא מגיעים בעיקר לגן הקבר.

לאחר הפסקת שירותים קצרה קיבל את פנינו פיליפ, יהודי משיחי צעיר, ישראלי דור שלישי ששירת בצבא, לומד באוניברסיטה ומתגורר בירושלים עם משפחתו.

פיליפ מתנדב במקום ומדריך ישראלים ותיירים כאחד.

הוא לקח אותנו לתצפית על מקום הצליבה המשוער וסיפר לנו על הגנרל צ'רלס גורדון, איש צבא בריטי אדוק באמונתו אשר זיהה את "הגולגולתא".

ראינו קבר אשר היה יכול לשמש כקברו של ישו.

לאחר מכן גיל המשיך בהסבר על התפשטות האוונגליסטיות בעולם ועל העזרה לישראל בפרט.

הוסבר לנו ההבדל בברית החדשה בין 4 הבשורות לבין 23 הספרים שכתב שאול (פול באנגלית).

ראינו כי ישו ויוחנן המטביל ניסו להעביר מסר ליהודים ולתקן את העוולות המוסריות של העם בעוד שפול ניסה להפיץ את הנצרות בקרב הגויים.

פול הוא מייסד הנצרות כפי שאנו מכירים כיום.

עם המסר הזה יצאנו מהגן היפה ועלינו על האוטובוס בואכה רחוב שבטי ישראל, לכנסיית סנט. פול האנגליקנית. כנסייה זו נפתחה מחדש לציבור לפני כשנה וחצי לאחר 63 (!) שנים בהם הייתה סגורה.

לפני כניסתנו לכנסייה עצרנו לרגע קט מול מוזיאון אסירי המחתרות, אשר שימש את ממשלת המנדט ושם התאבדו פיינשטיין ובראזני ב – 1947.

הם נקברו בהר הזיתים ולכן לימים חברם מהאצ"ל, מנחם בגין, ייקבר לידם.

בתוך כנסיית סנט. פול, אשר נחנכה ב – 1874, גיל המשיך להסביר על דמותו של פול, על ההבדלים בתוך העולם הנוצרי, על סמלים נוצריים שראינו בכנסייה ועל נושאים נוספים הקשורים לנוכחות הבריטית מבחינה דתית. חיפה עלתה כנושא בהקשר היותה הבירה הכלכלית של ממשלת המנדט בעוד ירושלים הפכה לעיר יפה, מטופחת, בנויה באבן, מודרנית והרבה יותר ציונית ממה שהייתה לפני שהגיעו הבריטים.

לאחר מכן נסענו באוטובוס לאזור התעשייה תלפיות והחל מ – 13:30 סעדנו היטב במסעדת "ציון הגדול".

לאחר ארוחת הצהריים נסענו באוטובוס וראינו מתוכו את מתחם האו"ם בארמון הנציב אשר שימש את הנציב העליון מ – 1931 ועד 1948.

מאז הוא משמש את האו"ם.

דיברנו על נסיבות בניית המבנה, על היותו המבנה המרשים ביותר בכל מדינת ישראל, על הנציבים העליונים, על השכונה הסמוכה בעלת השם הדומה ועל כוחות האו"ם הפועלים מתוך מתחם זה.

המשכנו בנסיעה לרחוב הרכבת, שם ירדנו מהאוטובוס בערך ב – 15:15.

הלכנו ברגל מספר דקות עד הכנסייה הסקוטית היפהפיה אשר נחנכה ב – 1930.

בתוך הכנסייה הוסבר לנו מדוע הדגל הסקוטי מכיל צלב אלכסוני וכיצד הוא משתלב בדגל האימפריה הבריטית.

דיברנו על הכנסייה עצמה ועל המלך ברוס.

אולם, מירב המידע שקיבלנו בכנסייה נגע לסיבות הלא דתיות שבעטיין האימפריה הבריטית התעניינה במזרח התיכון, בא"י ובתמיכתה בכמעט בלתי מסויגת בתנועה הציונית.

דיברנו על הצהרת בלפור והקשר למהפכה הקומוניסטית ברוסיה וראינו כיצד הבריטים העדיפו את היהודים ע"ח הערבים במשך כל החלק הראשון של תקופת המנדט.

דיברנו על רונלד סטורס, המושל הצבאי והאזרחי הראשון של ירושלים, והשינויים התרבותיים, האורבניים והפיזיים שעשה ושבזכותם ירושלים הפכה לעיר נאה ונעימה (לפחות למי שהולך ברגל...).

דיברנו גם על סוף תקופת המנדט ועל הסיבות לשינוי ביחס הבריטים ליהודים.

לאחר מכן יצאנו בערך בשעה 16:00 לרחוב המלך דוד ולאחר הפסקת שירותים קצרה דיברנו על התמיכה הכספית והמוראלית שנוצרים רבים בכל העולם מספקים לישראל.

דיברנו על הקרנות בירושלים ומקור כספן וכן על טבע ביקורן של קבוצות אוונגליסטיות בארץ כמו גם על העזרה שהן מגישות ליהודים משיחיים ברחבי הארץ.

בכניסה למתחם ימק"א ערכנו צילום קבוצתי ודיברנו בעיקר על החלק השני של תקופת המנדט, בו הבריטים עזרו ליהודים במידה פחותה בהשוואה לחלק הראשון.

דיברנו על הסיבות לשינוי ביחס ועל המאבק בבריטים עם תום מלחמת העולם השנייה והבסת הנאצים.

דיברנו על נסיבות פיצוץ מלון "המלך דוד" ממול לימק"א ב - 1946 כמו גם על בנייתו ב - 1931 כמלון יהודי.

ראינו כי תוכנית המתאר שהבריטים קבעו משמשת את ירושלים עד עצם היום הזה.

בתוכנית זו כתוב כי אזור רחוב המלך דוד יוקדש למלונאות.

ואכן, מלונות רבים נמצאים באזור.

אצטדיון ימק"א נבנה ע"י הבריטים וכיום עומדת במקומו שכונת מגורים המאוכלסת בתושבים רק שבועיים בשנה.

המלונאות בתקופת המנדט הדגימה את המתח הפוליטי בין היהודים לערבים – היהודים עם המלך דוד וחאג' אמין אל חוסייני עם מלון "פאלאס" הסמוך (1929) שכיום מתחדש והופך למלון "וולדורף אסטוריה" הראשון בארץ תוך כדי שימור החזית המרהיבה על המלון המקורי.

מלון "פאלאס" אירח את ועדת פיל ומשם בוצע שידור הרדיו מנדטורי הראשון (שהפך לימים ל"קול ישראל").

לסיום, עמדנו על הסיבות לעזיבת הבריטים את א"י, על החלטת החלוקה ועל הירושה הנאה שקיבלנו מהבריטים, אשר העמידו לנו מסד מצויין מכל הבחינות למדינה יהודית חזקה ומשגשגת.

לסיכום, עמדנו על הסיבות הדתיות והלא דתיות בזכותן התנועה הציונית קיבלה עזרה רבה מהאימפריה הבריטית ושליחיה בממשלת המנדט.

הבריטים הניחו לתנועה הציונית כר פורה ובסיס נרחב לשגשוג ולפריחה האופייניים למדינה מודרנית.

הרכבות, שדות התעופה, הנמלים, הכבישים, מחנות הצבא, הבסיס הימי, שיטת הממשל והמשפט, תוכניות המתאר של הערים הגדולות, השפה האנגלית – כל אלו ירושה יוצאת דופן שקיבלנו מהאימפריה אשר בסוף מלחמת העולם הראשונה שלטה על שטח בגודל רבע משטחו של כדור הארץ !

למזלנו, אימפריה זו ראתה בתנועה הציונית כלי עזר למימוש שאיפותיה ולריסון הקומוניזם – לפיכך נתנו לנו הבריטים את "הצהרת בלפור" ב - 1917, אשר, הנה, למעשה, הבסיס לסיור כולו.